

POŚLANIEC

POLSKO-KATOLICKIEGO KOŚCIOŁA

MESSSENGER OF POLISH CATHOLIC CHURCH

Tygodnik poświęcony sprawom religijnym, społecznym i naukowym.

Rok II.

Newark, N. J., Niedziela, 13-go Kwietnia 1924 r.

No. 15.

Copy 3 cents.

Pojedynczy Nr. 3 centy.

PRZEDPŁATA: ROCZNIE \$2.00 — PÓŁROCZNIE \$1.00.

KS. JÓZEF ZIELONKO, Wydawca. 74—13th Avenue.

O PROHIBICJI KSIĘŻEGO BEZ- ŻENSTWA I JAK KSIĘŻA RZYM- SKO-KATOLICY ZACHOWUJĄ PROHIBICJĘ.

Gotów jestem wraz z Y. Guyotem twierdzić, że kościół oszukał kobietę. Wszak od pierwszych brząsków chrześcijańskiego ascetyzmu rozpoczyna się era prześladowania kobiety. Rozpustny za młodu a potem świętym uznany Hieronim miewa wizje kobiet, widzialnych w Rzymie. Zdaje mu się, że na rozkaz szatana dręczą one jego umartwione ciało. Mniema, że małżeństwo zawsze jest występkiem. Chrześcizna zmywa grzech pierworodny, małżeństwo zmywa grzech rodzenia. Pomimo to, razem z innymi autorami: Cyprjanem, Sulpicjuszem itd. pisze o księżach, pieczeniarczach, kobieciearczach. św. Epifanes nazywa kobiety herezjami, święci Cyprjan i Eufemiusz powiadają, że wszystko w niej jest tego rodzaju, iż może zranić każdego, kto się do niej zbliża. Jej kształt popycha do grzechu, precz z tą dżumą, z tą ukrytą zaszadką! — Węgiel wydaje iskry, żelazo pokrywa się rdzą, żmija dycha zaraża a kobieta rodzi pierwszą pożądliwość." — Inny znów asceta cytowany przez Rodrigueza'a powiada: „Trudno trzymać węgiel w zanadrzu, by nie

spłonąć; niepodobna chodzić po węglu rozżarzonem." A jeden z Leonów radzi: „Wypędzić z łoża swego niewolnicę, aby pojąć małżonkę dobrze urodzoną, to nie dwużeństwo, lecz postęp w uczciwość". (Ładna uczciwość!...) Gardząc tak kobietą, asceta gardzi ciałem; gardząc ciałem — podlega mu jednak, co obłudnie tłumaczy siłami czarta. Błędne koło sprzeczności! Bo oto, gdy św. Cyprjan utrzymuje, iż rozpustnicy, plamiący ciało uświęcone o-becnością. Boga, są występniejsi od słabowitych chrześcian, wyrzekających się wiary (Ep. IX.) św. Augustyn. którego my dzisiaj jeszcze podziwiamy za geniusza, powiada: „Jeżeli zniesiecie publiczne kobiety, to sprowadzicie bezwstyd powszechny." Podobnie sądzi św. Tomasz: „W tym świecie Bóg i występkiwi pozostawił pewne miejsce." Pogarda kobiety prawdopodobnie wpływała między innymi powodami na pow-

HILL TEATR

SPRINGFIELD AVENUE,
przy zbiegu So. Orange Ave.

5 WSZYTKICH GWIAZD

Wodewil i Ruchome Obrazy

Poniedziałki i Czwartki zmiiana
programu.

od 1 p. p. do 11-ej wieczór.

stanie wątpliwości co do istnienia duszy w kobiecie, gdy w VI. stuleciu zjechano się na sobór. Istota zaś bez duszy według ówczesnych dualistycznych przekonań mogła mieć tylko grzeszne ciało. Precz więc z niem! Apage mulier! Nie dla ciebie ochrona prawa i tkliwości męskiej!

—————
Ciąg dalszy nastąpi.

Porządek nabożeństw w Polsko-Katolickim kościele:

Wniedzielę palmową od 10 rano poświęcenie palma, procesja, Msza św. i wspólna Komunja. Kazanie na temat: „Hold Jezusowi w Jerozolimie”. W wielki Piątek o 8-iej wieczorem Gorzkie żale i Kazanie na temat: „Za co Jezus skazany został na śmierć”.

W Niedzielę Wielkanocną „Rezurekcja” o 6 rano. Suma o 11 przed południem na obuch nabożeństwach kazania: „O prawdziwym Zmartwychwstaniu Jezusa”.

—————
Rodacy, braliście udział w nabożeństwach, których nierozumiecie. Bo tułuz z Was mówi łacińskim językiem?

Przybывajcież więc licznie na nabożeństwa odprawiane w języku ojców naszych — w języku naszym, polskim.

Wszystkich zapraszamy

Komitet i Proboszcz.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

27 maja b. r. ma się odbyć sąd nad biskupem episkopalnego kościoła, Wiljamem Montgomery Brown z Galion, Ohio, w katedrze św. Trójcy w Cleveland, Ohio.

Biskup Brown z powodu choroby opuścił swoją diecezję w Arkansas w 1912 roku. Koledzy po fachu, biskupi episkopalnego kościoła: A. C. Hall z Vermont; J. M. Francis z Indiana i W. L. Gravat z W. Virginii, oskarżyli go o głoszenie publicznie i prywatnie doktryn, które są niezgodne z kościołem episkopalnym.

W New Yorku, niektórzy księża w episkopalnym kościele już od dłuższego czasu piszą i głoszą zasady takiej same, a jednak ani w niebie, ani na ziemi nic złego się nie stało. Lud dowiadyuje się o tem w jaki sposób był oszukiwany i że nie wszystko jest prawdą, co biskupi ogłaszają za prawdę.

—————
Gdzie kuja konie, tam i żabki łapki wystawiają. Papież Pius XI. słysząc o walce duchownej w Ameryce, postanowił stać się też głośnym, bo oto exkomunikował profesora Uniwersytetu, Opata Ernesto Buonaiuti za to, że jako profesor historii kościelnej, powinien omijać fakty historyczne oskandalicznym życiu papieży, lub je podawać tak, aby zamiast prawdy, studenci niewiedzieli o niczem.

Boją się panićzyki, aby stołki na których siedzą, nie poprzewracały się, i nieuszkodziły za mocno poświęcanych figurek, dla tego też tłumią wszelki błysk i wszelki szlachetny poryw, — obrzucają błotem i trującym jadem.

My Polacy możemy być spokojni, naszych księży nikt nie wyklnie bo i za cóżby mieli ich wyklinać, między polskimi księżmi modernistów, ani nawet średnio-wykształconych niema. Podobno dotychczas byli w modzie misjonarze, jako że mocno wykształceni, ale i ci schodzą na psy, a czego mamy dowody z odbywanych obecnie misji w Newarku.

—————
W ostatnim tygodniu misjonarze zaprosili ród żeński, mężatki, wdówki i panny na swoje kazania. W czasie kazania nasze polki dowiedziały się o tem, że są bardzo a bardzo przez kościół upodlane i sponiewierane. Świątobliwi i mocno wykształceni misjonarze myśleli że są na łące i widzą przed sobą krówy i świnię, bo takimi i jeszcze gorzej epitetami obdarzali swoje słuchaczki. Te polki, które nie poczuwały się do wspólności rodu zwierzęcego

opuścili budynek kościelny, a który misjonarze zamienili na czas swojej obecności na chlew i oborę i będą jarmarczną. Co reszta uczyni, przyszłość pokaże.

Tymczasem możemy być spokojni o los naszych księży, bo na wyklęcie ze strony papieża jako modernści lub przyjaciele ludu nie zasługują. Owieczki swoje strzygą przy samej skórze, biskupom majątki parafjalne powiększają, papieżowi ogonkowe płacą, w samochodach sobie jeżdżą, brzuszki zaokręglone coraz to się wypuklają, a książeczki bankowe są uzupełniane. Długie a długie lata upłyną zanim polsko-rzymscy księża poczują swą godność i upodlenie wobec Rzymu i jego opawców.

Kościół Polski Katolicki przy sblegu ulic Wilsey & Warren. — Nabotaństwa w niedzielę, o godzinie 10:30 przed południem; nauka dla dzieci o 3-iej po południu.

O RÓŻNYCH RELIGJACH I SEKTACH.

IZRAEL.

Tiele i Stade wykazali, że kult Jahu jest miejscowy w kraju Kenitów i że Mojżesz stąd go wziął dla Izraela. — Mojżesz jest w stosunkach z tym ludem i żeni się z Kenitką (Madjanitką); Jahwe mieszka na Synaju, w kralnie Kenitów; Kenici przyjęci zostali do Izraela, jako surowi adepti Jahwizmu. Jeżeli jednak Izraelici zapożyczyli kult Jehowy, to przerobili go nie do poznania i nadali mu znaczenie głębsze, niż miała gdziebądź w świecie starożytnym idea bóstwa.

Mało wiemy o ideałach, które poprzedziły w Izraelu wiarę w Jehowę. Goldziecher w sposób aż przesądny wykladał wszystko mitologicznie. — Kuenen i inni uważają historję patrjar

Tel. Waverly 6795

GOSPODA, POD ŻŁOTYM UŁEM

M. Cwikewski i F. Stankiewicz
92 BELMONT AVENUE

M. KOLTON

POLSKA APTEKA

świeże lekarstwa; wszelkie krajowe zioła i korzenie zawsze na składzie.
214 Ferry Street, róg Merchant.

M. KOPACZ

Skład wędlin, wyrab świeżego mięsa i wszelkie jarzyny zawsze na składzie.
708 So. Grove Street, Irvington, N. J.

JAN CZERNIAWSKI

POLSKA GOSPODA
311 SPRINGFIELD AVENUE

S. KONIOR

Nowo Otwarta Polska Restauracja
i Gospoda
116 SO. ORANGE AVE.
róg Beacon St.

MICHAŁ GACH

Nowo-otwarta Polska Gospoda
584 GROVE STREET
Irvington, N. J.

Tel. 9109 Market

POLSKI DENTYSTA

Dr. B. B. MATZ
41 BROOME STREET
róg Springfield Avenue.

A. JELLIN

Wielki wybór wszelkiego obuwia oraz galanterja męska.
Mówimy po polsku.

251 SPRINGFIELD AVENUE.

chów, jako legendy geneologiczne. — Niektórzy nowsi pisarze budują śmiałe hipotezy o babilońskim pochodzeniu pierwotnych opowieści biblijnych.

Niemasz narodu, któryby znał swe pierwociny, posiada jednak pewien zasób tradycji, wspomnień, opowieści, w których historia spleta się z legendą i streszcza się w postaciach bogów, bohaterów, proroków. Historyczność oznaczają tu nie fakta, ale duch ożywiający osoby działaczy.

Typy, które nam wystawia pięć ksiąg — odznaczają się niemałą prawdą i siłą. Opowiadania te — są to zapewne wspomnienia rodów i klanów; za pomocą tych podań tłumaczono stosunki geograficzne i etnograficzne; przeniesiono w dalęką przeszłość wypadki późniejsze; osoby to bardzo często bohaterowie eponimy; jedno imię — z małą zmianą — nieraz przywiązywano do różnych zdarzeń.

Stade przeczy absolutnie, aby istniał jaki związek między Jehowizmem a pierwotną religją Izraela. Przed Mojżeszem żydzi jakoby wyznawali animizm, oparty na kulcie przodków i zasadzie totemicznej (Totemizm u żydów badał Robertson Smith.) Na dowód cytuje Stade liczne szczątki ani-

S. KOZUBAL

SKŁAD WĘDLIN I WYRAB MIĘSA
102 SO. ORANGE AVENUE.

J. KRUEGER

Najnowszej mody kapelusze, wszelka męska galanterja i bielizna, w wielkim wyborze, ceny niskie. Usługa grzeczna.

235 SPRINGFIELD AVE.
blisko Belmont Avenue.

Telefon Market 3336

S & R. CLOTHES SHOP

Wiosenne i Letnie Ubrania
dla mężczyzn

Ceny umiarkowane.

189 SPRINGFIELD AVE róg Prince

Telefon Mitchell 3373.

Residence Tel. Bigelow 4534

Jerome Alper

POLSKI ADWOKAT
207 MARKET STREET
Newark, N. J.

Dla wygody naszych klientów otworzone zostało drugie biuro:

256 Hollywood Ave., Hillside, N. J.

HENRYK SŁAWEK

POLSKI ZAKŁAD ARTYSTYCZNO-
FOTOGRAFICZNY

142 Ferry St., przy Monroe St.

KASPRZYCKI I RYKOWSKI

Nowootwarta

POLSKA GOSPODA

123 BELMONT AVE.

Tel. Mulberry 4382

ST. NIERADKA

Akuszerka i Pielęgniarka

Poleca się względem Szan. Pań.

96 HOWARD STREET.

ST. PŁATEK

odnawia i reperuje meble.

27 JONES STREET

Tel. 3676 Terrace:

THE FLOWERS SHOP

Charles Lapiaga, właśc.

Wielki wybór świętych kwiatów, bukietów, wieńcy na wszelkie okazje i zabawy towarzyskie.

305 SPRINGFIELD AVE.

STAR SHOE CO.

J. Krygowski, właśc.

Wielki wybór wszelkiego obuwia
Ceny umiarkowane, grzeczna usługa.

255 SPRINGFIELD AVE.

mizmu, które w wierzeniu i kulcie prze trwały do ostatnich czasów. Religja Jehowy jest wrogiem śmiertelnym staro go kultu choć walcząc z nim, prze jąła niejedno ze starych wierzeń. Moj żesz od Kenitów zapożyczył imię Jahu, i na tem tle stworzył nową zupełnie re ligję. Jest on twórcą, a nie reforma torem Jahwizmu.

Teorja ta nie da się utrzymać. Izra el w Chanaanie jest czcicielem Jeho wy tak, jakby nim był od wieków, nie zaś jakby to była dla niego nowość. Chociaż dowodzenia Stada'a są bardzo zręczne, i choć niewątpliwie animizm i kult przodków istniał u żydów, jak u wszystkich ludów pierwotnych, to jednak zbłędem czasów tracił on zna czenie. Grzechy, przeciw którym wy stępują prorocy, są to niekoniecznie grzechy z wiary pierwotnej wynikają ce, ale raczej zapożyczone z babilonu, z Egiptu, Asyrji i t. d. W każdym ra zie Izrael przed Mojżeszem miał już pewien kult własny boga narodowego.

Aby zrozumieć co to za kult, rozważ my dwa fakty: Z jednej strony Izrael należy do familji ludów semickich; — gnieździ się on w pośrodku między se mitami północnymi a południowymi. Z drugiej strony nawet w Jehowizmie późniejszym przechowały się ślady sta nu religijnego poprzedniego. Mówić o szczególnym geniuszu Semitów, który miałyby się zwłaszcza wyrażać w reli gji — jest to rzecz bardzo niepewna. Renan odkrywa go w instynkcie mono teistycznym, który zresztą nie jest dla niego świadectwem wyższości: Ow szem jest to znak miernoty umysłowej. Monoteizm semicki — jest to dla niego minimum religji. Jednakże sam termin: Semici, jest nieokreślony, tembardziej zaś oznaczenie ściśle jakiegoś geniusza rasowego. — Bądź jak bądź, są pewne cechy specyficzne grupy narodów, którą ze starym testa mentem można nazwać Terachicką.

Ciąg dalszy nastąpi.

Telefon Market 3185

PHILIP BERGER

Męska Galanterja

Zakład Krawiecki oraz wielki wybór męskich, wiosennych i letnich ubrań

148 FERRY STREET

C. TYJEWSKI

Polska Grosernia i Buczernia

470 FERRY STREET

J. DOBOSZ

Polska Gospoda

38 CHARLTON STREET

Pozdrowienie Czytelnikom „Połańca”

SĘDZIA POKOJU I NOTARJUSZ

A. COHEN

231 COURT STREET

Tel. Market 9485

FR. RUSINIAK

Polska Gospoda, oraz hala na wszelkie zabawy.

62 JONES STREET.

Tel. Terrace 2953

FRANCISZEK BERGER

Budowniczy i Kontraktor.

230 BELMONT AVENUE

N. BERTL'S

Skład djamentów i wszelkiej biżuterji.

46 SPRINGFIELD AVENUE

MISJE DAWNIEJ A TERAZ.

Księża wynaleźli takse za popełnione grzechy; pierwszy z nich zakonnik, Opat Regino, w klasztorze Priim, począł wołać do ludu: wy grzesznicy nie jesteście w stanie dopełnić pokut sobie zadanych. My duchowni, Boży i wasi pasterze, weźmiemy to jarzmo na siebie. Za siedmiotygodniowy post bogaty zapłaci 20, uboższy 10, a zupełnie biedny 3 grosze; według tego też sposobu i za inne rzeczy". W prawdzie znalazły się odważne głosy protestujące przeciwko temu handlowi, ale naderemnie. Chęć zysku oraz wielkie zapotrzebowanie tych łask przez ludność ugruntowała tak tę sprzedaż, że i dziś sobie każdy na post wielki może od księdza kupić przywilej czyli dyspensę, jedzenie mięsa, choćby nawet w Wielki Piątek, jeśli zechce na ten cel wydać kilka dolarów. Papież Jan 22, wydał takse, która się przechowała w więcej niż 40 wydaniach. Nawet najsurowsze serce i największy zacofaniec, ogłupiony przez rzymskich księży, musi się oburzyć na wylczenie wszelkich możliwych zbrodni, które tam są szacowane. I tak: za zelżenie pokrewnej, zostające w tajemnicy, płacono się 5, a za takoweż ale już rozgłoszone 6 groszy. Zabójstwo, stracenie dziecka, cudzołóstwo, krzywoprzysięstwo, kradzież i inne zbrodnie, o jakich nawet pomyśleć trudno, wszystkie miały swoją takse. "Osromoto Rzymu" — pisze teolog rzymski, Klaudyusz z Eipersy, — a my dodamy: "O sromoto ludzkości, która jeszcze dzisiaj wierzy w wymysły różnych misjonarzy, którzy na twojej nieświadomości zgarniają miliony twego ciężko zapracowanego grosza, na życie pełne brudów i zbrodni, a o czem musisz codziennie czytać w różnych pismach peryodycznych, lub patrzeć się własnymi oczami

PIOTR DOŁONGIEWICZ

Cukierki, Cygara, Papierosy.
Cukierki, Cygara, Papierosy oraz
chłodne napoje.

146 LIVINGSTON STREET

STEFAN KREMER

Polska Gospoda
220 BELMONT AVENUE

Telefon Mittchel 2733

ELEONORA KASZUBSKA

SKLEP Z CUKIERKAMI
i towary łokciowe w wielkim wyborze
544 MARKET STREET

KORNEL KACZOROWSKI

Nowo Otwarta Polska Gospoda
33 WEST STREET, róg Mercer St.

JAN ŁOZOWSKI

Skład wędlin własnego wyrobu i
wyrab świeżego mięsa.
64 SOUTH ORANGE AVENUE
róg Broome St.

E. GABINEK I J. ZAJĄC POLSKA RESTAURACJA

Otwarta dzień i noc dla wygody
wszystkich.
Świeże pożywienie, ceny niskie.
64 JONES STREET

Telefon Mitchell 1655

JULIAN DEMKÓW

Sprzedaje Farmy, Loty i Domy
58 MORTON STREET

J. MITCHKO SKŁAD MUZYCZNY

Fonografy, rekordy. Najnowsze rekordy polskie, węgierskie, ruskie, rumuńskie i niemieckie.
Oraz reperacje gramofonów.
217 E. FERRY STREET

na te niechrześcijańskie, nieludzkie czyny swoich duchownych.

Aleksandryjscy filozofowie rozprawiali o ogniu, w którym ludzie mieli się przeczyszczać. Kilku dawniejszych nauczycieli Kościoła podchwyciło tę naukę niechrześcijańskich filozofów, i jako swoją własną zaczęli rozbiierać... Naukę tę papież potwierdził i ogłosił ją jako dogmat, przyjął ją w zakres nauk i praktyk swojego królestwa pod nazwą Czyściec. Uchwalił też, że w czyściu dusza człowieka musi odpokutować za to, za co jeszcze na ziemi nie odpokutowała; zaś aby stamtąd ta dusza była uwolnioną, potrzeba księżom płacić za modlitwy, gdyż darmowe odmawianie pacierzy nie ma żadnej wartości. Aby zaś lud pobudzać do litości nad duszami w czyściu cierpiącemi, malowano straszne sceny wijących się w ogniu ciał ludzkich choć te sobie najspokojniej w grobach spoczywały. Obrazy takie umieszczano przy wszystkich drogach krzyżowych, aby wszyscy mogli oglądać te straszne męki, i składali księżom na modlitwy za dusze zmarłe.... Czyjeż by to serce było tak zatwardziałe, żeby nie dało do skarbca rzymskiego kilka groszy na wykupienie dusz z czyścowych katuzszy?.. Jak straszne kary miały być w czyściu, i jak się lękali tych kar, uczy nas Puffendorf w swej historii Szwecji gdzie pisze, że "matka Anny, siostry króla Polskiego Zygmunta III, będąc na łożu śmierci, tak się męczyła obawą przed czyściem, iż spowiednik jej, jezuita Warszewicki, znany autor i kaznodzieja, rzekł jej, że czyściec jest niczem innym jak tylko bajką, zmyśloną dla prostego narodu".

Ciąg dalszy nastąpi.

WŁ. HUSAKOWSKI

WYRĄB MIĘSA

239 COURT STREET

ALFONS DYCHDALEWICZ

SKŁAD WĘDLIN I WYRĄB MIĘSA

38 WEST STREET

róg Mercer Street

BACKER'S TOGGERY SHOP

Najmodniejsze Ubrania Męskie,

wiosenne i letnie oraz kapelusze.

184 FERRY STREET

S. ZBOROWSKA

Grosernia z buczernią i Owocarnia.

259 FERRY STREET

Tel. Mulberry 3199—0395

I. SIEGEL

**FARBY, POKOSTY, OLEJE,
TAPETY.**

8 CHARLTON STREET,

przy Springfield Ave., Newark.

STANISŁAW KLASŁO

**Cuklerki, cygara, paplery i chłodne
napoje.**

Dostarczam muzyki na zabawy.

92 FERGUSON ST.

Telefon Market 7239

JÓZEF ROTH

**Polsko-Słowacki Pierwszorzędny
MĘSKI KRAWIEC**

**Czyszczenie, prasowanie i reperacja
naszą specjalnością.**

132 WEST STREET

między Montgomery i W. Kinney

ST. PAŁUBIAK

**Polsko-Ukraińska Restauracja
oraz Hala na wszelkie okazje.**

150 COURT STREET.

NOWOOTWARTA RESTAURACJA I GOSPODA DLA WSZYSTKICH

KAZIMIERA LEWICKA

314 NORFOLK STREET

Tel. 1847 Market

Res. Tel. Mitchell 2513.

W. GULKA

Zapraszam przyjaciół i znajomych do mojej nowootwartej

RESTAURACJI I GOSPODY

172 SO. ORANGE AVENUE, róg Newton St.

PAWEŁ PITNICKI

— POLSKA GOSPODA —

52 WALACE STREET

Zawiadamiam Polonje w Newarku i okolicy, że nabyłem Hurtowny i Detaliczny skład: „NEW JERSEY MEAT MARKET” 231 Bank Street. Oprócz tego prowadzę interes mięsny w dwóch innych składach: 307 W. Kinney St. i 423 Orange St. — Szanownych Rodaków niniejszem zapraszam do moich składów. Upewniam, że wszyscy uczują zadowolenie.

Z poważaniem,

W. ARASIMOWICZ.

Kiedy przechodzisz Springfield Avenue lub So. Orange Ave., niezapomnij o tem, że „AMELUNG DELICIOUS ICE CREAM SODA AND SUNDEA” da ci zadowolenie gdy wstąpisz ochłodzić się, lub gdy zakupisz pudełko wybornych cukierków.

98 SPRINGFIELD AVENUE I 12 SO. ORANGE AVENUE.

MARCUS BUCHNER

WIELKI WYBÓR WSZELKICH FUTER

Grzeczna usługa. — Niskie ceny.

96 SPRINGFIELD AVENUE

12 SO. ORANGE AVENUE

LEON GÓRSKI

BIURO REALNOŚCIOWE GOSPODA I RESTAURACJA

58 So. Orange Avenue róg Howard Street.